

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2026-2028

MV 8.12.2025

**Talousarvio 2026 ja
taloussuunnitelma vuosille 2026-2028**

Varsinais-Suomen liitto
PL 273, 20101 Turku
kirjaamo@varsinais-suomi.fi
varsinais-suomi.fi

Sisältö

Maakuntajohtajan katsaus	6
Varsinais-Suomen liitto on maakunnan kehittäjä	8
Suomen kolmanneksi suurin maakunnan kuntayhtymä	8
Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä	8
Päätöksenteko ja luottamustoimielimet	10
Varsinais-Suomen kehittämisen visio	11
Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028	12
Yleisperustelut	12
Talousarvion rakenne	12
Talousarvion sitovuus	12
Jäsenkuntien maksuosuudet	13
Tilikauden tunnusluvut	13
Talousarvion vastualueet	14
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	14
Talousarvio 2026 kulut toimialoittain	14
Tavoitteet ja toimenpiteet 2026	16
Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta	16
Yhteiset toiminnot ja hallinto	16
Aluekehittäminen	17
Maankäyttö ja ympäristö	19
Valonia	20
Edunvalvonta ja kuntapalvelu	21
Lounaistieto	22

Henkilöstö	23
Yhteiset toiminnot ja hallinto (13 henkilöä)	23
Aluekehittäminen (25 henkilöä)	23
Maankäyttö ja ympäristö (34 henkilöä)	23
Henkilöstö yksiköittäin 8/2025	24
Edunvalvonta ja kuntapalvelu (9 henkilöä)	24
Talouden tunnusluvut	25
Käyttötalousosa	25
Yhteenveto kuntarahoitteen toiminnan käyttötaloudesta 2026	27
Tuloslaskelmaosa	28
Investointiosa	29
Rahoitusosa	29
Liite 1. Jäsenkuntien maksuosuudet 2021–2026	30
Liite 2. Maksuosuuksien kehitys 1993–2028	31
Liite 3. Maksuosuuksien määräytyminen vuonna 2026	32

Maakuntajohtajan katsaus

**"Suuntaamme kohti
entistä vahvempaa,
kestävämpää ja
kilpailukykyisempää
maakuntaa."**

— Jyri Arponen

Päivitetty maakuntastrategia ja -ohjelma astuvat voimaan, ja niiden myötä suuntaamme kohti entistä vahvempaa, kestävämpää ja kilpailukykyisempää maakuntaa. Strategiamme rakentuu vahvasti ajassa elävien ilmiöiden varaan: ilmastonmuutos, teknologinen murros ja geopolittiset muutokset haastavat resilienssiämme, mutta samalla ne avaavat uusia mahdollisuuksia vihreään siirtymään, osaamisperusteiseen kasvuun ja huoltovarmuuden vahvistamiseen. Varsinais-Suomi on avainasemassa:

- Teknologian kehittäjänä ja korkeakoulutuksen monipuolistajana
- Kestävän ja positiivisen kasvun rakentajana
- Kansainvälisten yhteyksien ja yhteistyön vahvistajana
- Huoltovarmuuden ja hyvinvoinnin turvaajana

Talousarviomme vuodelle 2026 tukee näitä tavoitteita konkreettisoin toimin ja investoinnein. Maakunnan liiton keskeinen tehtävä on edistää kasvua ja kilpailukykyä – ei yksin, vaan yhdessä kuntien, yritysten, teollisuuden ja muiden toimijaverkostojen kanssa. Päivitetty strategia tuo nämä voimatekijät entistä vahvemmin mukaan kehittämistyöhön mittaroidusti ja vaikuttavasti.

Liikennetkaisu ja yhteydet länteen

Länsirata, paikallisjunaliikenne ja tieverkon kehittäminen ovat keskiössä. Ne vahvistavat saavutettavuutta ja tukevat alueen elinvoimaa.

Vihreä siirtymä ja infrastruktuuri

Investoinnit vihreään siirtymään vaativat määrätietoista infran kehittämistä. Maakuntakaavan uudistuksessa huomioidaan merialuesuunnittelu ja ilmasto- ratkaisut.

Saaristomeren tila

Saaristomeren suojelu on meille sydämen asia. Talousarvio mahdollistaa hankkeita, jotka parantavat meren tilaa ja turvaavat sen tulevaisuuden.

TKI-rahoituksen vahvistaminen

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan rahoituksen nosto on välttämätöntä osaamisperusteisen kasvun turvaamiseksi.

EU-vaikuttaminen ja rahoitusmahdollisuudet

Aluekehittämisen kannalta on kriittistä säilyttää Varsinais-Suomen asema EU-rahoituksen kohteena ja vaikuttajana.

Pro Varsinais-Suomi -yhteisö Helsingissä

Yhteisön toiminnan vakiinnuttaminen pääkaupungissa vahvistaa maakunnan näkyvyyttä ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti.

Vuoden 2026 talousarvio ei ole vain lukujen kokoelma – se luo pohjaa tulevaisuuteen, jossa Varsinais-Suomi toimii rohkeasti, vastuullisesti ja yhteistyöhön nojaten. Strategiamme antaa meille suuntaviivat, mutta todellinen muutos syntyy teoista. Kiitän kaikkia yhteistyökumppaneita ja maakunnan toimijoita siitä, että rakennamme tätä tulevaisuutta yhdessä.

Varsinais-Suomen liitto on maakunnan kehittäjä

Suomen kolmanneksi suurin maakunnan kuntayhtymä

Varsinais-Suomen liitto on kuntayhtymä, joka palvelee Suomen kolmanneksi suurinta maakuntaa. Alueemme koostuu viidestä seutukunnasta ja 27 kunnasta, joissa asuu noin 480 000 ihmistä. Toimintamme muokkautuu lakisääteisten tehtävien perustalle maakunnan tarpeiden, ominaispiirteiden ja valittujen painotusten mukaisesti. Vastaamme alueidenkäyttölain mukaisesta maakuntasuunnitelmasta, maakuntakaavoituksesta, merialuesuunnittelusta ja alueiden kehittämislainsäädännön mukaisesta alueen yleisestä kehittämisestä ja maakunnan edunvalvonnasta.

Perustoimintaamme kuuluu:

- vastata maakunnan kehittämisestä ja erityisesti elinkeinoelämän toimintaedellytysten kehittämisestä yhteistyössä valtion viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa;
- osallistua kansallisia rakennerahasto-ohjelmia koskevien ohjelmaehdotusten laatimiseen ja toimeenpanoon yhdessä alueen muiden toimijoiden ja keskushallinnon kanssa;
- edistää kuntien seudullista ja muuta yhteistyötä, maakuntien välistä yhteistyötä sekä yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten sidosryhmien kanssa;
- hoitaa tehtäviimme liittyviä kansainvälisiä asioita ja yhteyksiä;
- vastata maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman ja alueellisten laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitelmien osalta suunnitteluprosessin käynnistämisestä, siihen liittyvän yhteistyön johtamisesta ja kyseisen suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa;
- hoitaa muut laissa säädetyt tehtävät.

Monipuolinen maakunnan kehittämisen edelläkävijä

Perustoiminta ja erillisyyksiköt

Varsinais-Suomen liiton kuntarahoituksella rahoitettu perustoiminta on hallinnollisesti jaettu neljään vastuualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kuntapalvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto. Näissä tehtävissä toimii tällä hetkellä noin 35 työntekijää.

Aluekehittäminen

Aluekehittämistyö parantaa maakunnan omatoimista ja tasapainoista kehitystä sekä lisää maakunnan kilpailukykyä. Aluekehittämistyömme tukeutuu maakunnan olemassa oleviin vahvuuksiin ja erityisesti osaaminen, elinkeinojen ja työllisyyden vahvistaminen sekä kestävä kehitys ovat Varsinais-Suomen aluekehittämisen keskeisiä elementtejä.

Osallistumme aktiivisesti kansainväliseen verkostoyhteistyöhön ja näin lisäämme maakunnan tunnettuutta sekä edistämme maakunnan roolia Itämeren alueen yhtenä keskeisenä toimijana.

Aluekehitystyömme pohjautuu laaja-alaiseen ja vuorovaikutteiseen yhteistyöhön jäsenkuntien, valtion aluehallintoviranomaisten, elinkeinoelämän ja muiden maakunnan toimijoiden kanssa. Tässä yhteistyössä maakunnan toimijat määrittelevät maakuntastrategian kautta kehitystavoitteet ja keinot niihin pääsemiseksi sekä samalla sitoutuvat omalta osaltaan niiden toteutukseen. Maakunnallisesti yhteisesti hyväksytyt älykkään erikoistumisen kärjet ohjaavat sisällöllisesti toimintaamme. Toiminnan tukemisessa työkaluina käytämme muun muassa EU:n rakennepoliittisia ohjelmia, kansallista kehittämisrahoitusta ja valtion erillisiä budjettimäärärahoja.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Edunvalvonnan ja kuntapalvelujen tavoitteena on valvoa maakunnan etuja kansallisesti ja kansainvälisesti, toimia kuntien puolesta kuntayhteistyötä edistäen, välittää tietoa maakunnallisesti sekä edistää nykyi-kaista maakuntaidentiteettiä ja kulttuuria yhteistyös-sä alueen muiden toimijoiden kanssa. Toteutamme vaikuttamista ja kuntayhteistyötä esimerkiksi vaalipi-i- rin kansanedustajien yhteistyöryhmän ja kuntajohta-jakokouksen kautta. Toimimme tiiviissä yhteistyössä Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa-toimiston ja Etelä-Suomen maakuntien kanssa.

Maankäyttö ja ympäristö

Aluesuunnittelun tavoitteena on vahvistaa maa-kunnan vetovoimaa ja edistää alueen tasapainoista kehitystä sovittamalla yhteen maakunnan alueelliset ja valtakunnalliset tavoitteet. Suunnittelulla luodaan edellytykset laadukkaalle asuin- ja toimintaympäris-tölle, joka perustuu alueen erityisarvoihin.

Maakuntakaavoitus täsmentää maakuntasuunni-telmassa esitetyt ympäristöön ja aluerakenteeseen liittyvät tavoitteet konkreettisiksi alueidenkäytön ratkaisuiksi. Liikennejärjestelmätyössä huolehdi-taan yhdyskuntarakenteen toimivuudesta ja hyvistä yhteyksistä sekä maakunnan sisällä että maakunnan ulkopuolelle. Merialuesuunnittelulla edistämme me-rialueiden kestäväää käyttöä ja meriympäristön hyvää tilaa. Hankkeisiin osallistumalla tuotetaan suunnit-telulle tietoa ja edistetään maakunnan tavoitteiden toteutumista.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Hallinto huolehtii viraston hallinto- ja henkilöstöpal-veluista, taloudesta, kirjanpidosta, ICT-palveluista, asiakirjahallinnosta ja hankinnoista. Hallinnossa valmistellaan ja kootaan maakuntahallituksen ja maa-kuntavaltuuston kokousten esityslistat ja pöytäkirjat sekä huolehditaan liiton talouteen liittyvistä suunnit-telu- ja seurantatehtävistä.

Erillisyyksiköt

Toteutamme meille annettuja tehtäviä myös erillisra-hoituksella toimivien Valonian, Lounaistiedon, Turun ja Varsinais-Suomen Eurooppa -toimiston sekä monien hankkeiden kautta. Lisäksi toimimme Central Baltic Interreg -ohjelman (2021–2027) hallintoviranomaise-na ja sihteeristön päätoimipaikkana. Näissä tehtävis-sä toimii noin 40 työntekijää.

Valonia on Varsinais-Suomen kuntien kestävän kehityksen ja energia-asoiden asiantuntijaorganisaatio, joka toteuttaa valtionhallinnon laatimia kestävän kehityksen tavoitteita. Valonia tarjoaa palveluita kunnille ja muille julkisille toimijoille sekä yrityksille ja kuntalaisille. Yhteistyössä muiden toimijoiden kans-sa Valonia rakentaa kestävän kehityksen mukaista, resurssitehokasta Varsinais-Suomea, joka on rohkea, osaava ja vastuullinen edelläkävijä. Valonia kouluttaa, neuvoo, antaa asiantuntija-apua sekä koordinoi mo-nien toimijaverkostojen työtä. Valonia kehittää toimin-tamalleja ja työkaluja resurssitehokkaan ja kestävän yhteiskunnan toteuttamiselle.

Hyviä, uusia ratkaisuja haetaan laajan hanketoi-minnan avulla. Yhteistyön ja kumppanuuden avul-la Valonia luo kehityspolkuja kestävän kehityksen toteuttamiseksi kaikissa maakunnan kunnissa. Kunnat sitoutuvat Valonian toimintaan asukasluukuun perus-tuvien maksuluokkien mukaisesti. Suurin osa Valonian toimintojen rahoituksesta koostuu hankerahoituksesta ja kuntarahoitus toimii hankkeiden omarahoituksena. Valonian työtä ohjaavana asiakirjana toimii Ohjelma 2030.

Lounaistieto muodostaa yhdessä liiton tietopalve-lutoimintojen kanssa tietopalveluryhmän. Tietopalve-luryhmään on keskitetty liiton tilastotietopalvelut, tut-kimustoiminta sekä paikkatietoyhteistyö, avoin data ja siihen liittyvä tiedonhallinta. Tietopalveluryhmän keskeisenä viestintäkanavana toimii lounaistieto.fi -aluetietopalvelu, joka sisältää mm. tilastotietopal-velun ja karttapalvelun sekä suuren joukon muita tietopalveluja. Lounaistiedon toimintaa rahoittavat Varsinais-Suomen liiton lisäksi Turun kaupunki, Turun yliopisto, Satakuntaliitto ja Åbo Akademi toistaiseksi voimassa olevan yhteistyösopimuksen perusteella.

Varsinais-Suomen liitto toimii Euroopan unionin **Central Baltic 2021–2027-ohjelman** hallintoviranomai-sena ja sihteeristön isäntäorganisaationa jäsenvalti-oiden (Suomi, ml. Ahvenanmaa, Ruotsi, Viro ja Latvia) toimeksiannosta. Ohjelma rahoittaa rajat ylittäviä yhteistyöhankkeita Suomen (mukaan lukien Ahvenan-maa), Viron, Latvian ja Ruotsin alueella EU-komission hyväksymän ohjelma-asiakirjan mukaisesti. Suomessa ohjelma kattaa 9 eteläisintä Suomen maakuntaa.

Päätöksenteko ja luottamustoimielimet

Varsinais-Suomen liitolla on toimiva ja monipuolinen luottamushenkilöhallinto, jonka ylin päättävä elin on maakuntavaltuusto, jonka jäsenet ovat kotikuntiansa kunnanvaltuutettuja. Toiminnallisesta johtamisesta vastaa maakuntahallitus. Maakuntajohtaja johtaa liiton toimintaa liiton johtoryhmä tukenaan.

Edustajainkokous

Edustajainkokous on kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti liiton toimielin. Sen tehtävänä on valtuustokauden alussa valita jäsenkuntia edustavat maakuntavaltuuston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet.

Maakuntavaltuusto

Maakuntavaltuusto on kuntayhtymän ylin päättävä toimielin. Se kokoontuu toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Maakuntavaltuusto päättää muun muassa liiton talousarviosta ja taloussuunnitelmasta sekä hyväksyy tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen. Maakuntavaltuustossa on 106 jäsentä.

Maakuntahallitus

Kuntayhtymän toimeenpano- ja hallintoelin, maakuntahallitus, kokoontuu toimintavuoden aikana 11–12 kertaa. Maakuntahallitus seuraa sekä ohjaa maakuntavaltuuston hyväksymän talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteiden toteutumista sekä maakuntajohtajan ja liiton viraston toimintaa. Lisäksi hallitus päättää maakuntajohtajan esittelystä liiton toimenpiteistä, lausunnoista ja kannanotoista. Hallitus toimii liiton edunvalvojana ja edustaa liittoa ulospäin. Maakuntahallituksessa on 19 jäsentä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta työskentelee laatimansa tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja arvioivat ja tarkastavat vuoden 2026 toukokuun loppuun mennessä toimintavuoden 2025 talouden ja hallinnon tehokkuuden ja tuloksellisuuden sekä antavat valtuustolle tarkastuslautakunnan osalta arviointikertomuksen ja tilintarkastuksen osalta tilintarkastuskertomuksen. Tarkastuslautakunnassa on neljä jäsentä.

Muut luottamustoimielimet

Liiton luottamushenkilöt toimivat seuraavissa vuonna 2025 asetetuissa jaostoissa ja toimikunnissa yms.: maakunnan yhteistyöryhmä, saaristotoimikunta, hankerahoitusjaosto, alueidenkäyttöjaosto, valintatoimikunta, kulttuuritoimikunta, yhteistyökomitea sekä kielellisten palvelujen toimikunta.

Luottamushenkilöhallinnon toimintakuluihin on laskettu mm. tilavuokrat, kokouspalkkiot, koulutuskustannukset, ansionmenetyskorvaukset, matkat ja ravitsemuspalvelut.

Toimielimien asiakirjat ovat nähtävillä osoitteessa varsinais-suomi.fi.

Varsinais-Suomen kehittämisen visio

Uusi Varsinais-Suomen strategia 2040+, joka sisältää maakuntaohjelman 2026–2029 ja älykkään erikoistumisen strategian 2026–2029 tulee maakuntavaltuuston käsiteltäväksi joulukuussa 2025.

Valmistelussa olevan Varsinais-Suomen strategian 2040+ ytimen muodostaa ajatus maakunnasta yhteyksien rakentajana ja siltana länteen – ei vain yhteistyön tai liiketoiminnan vaan myös kiinteiden yhteyksien avulla. Varsinais-Suomi on näin mukana vahvistamassa koko Suomen kestävästä kasvusta, kilpailukykyä, huoltovarmuutta ja resilienssiä, ja vihreää siirtymää.

Strategia vauhdittaa Varsinais-Suomen elinvoimaa, vetovoimaa ja pitovoimaa kolmen kärkitavoitteen avulla:

- **Kestävästi elinvoimainen Varsinais-Suomi**
Elinvoima tarkoittaa kykyä synnyttää kestävästä taloudellista kasvusta, työstä ja hyvinvointia. Elinvoima Varsinais-Suomessa rakentuu toimivista yrityksistä, osaavasta työvoimasta ja aktiivisesta kehittämisestä, joka hyödyntää maakunnan vahvuuksia kestävästi. Se edellyttää uudistumiskykyä, investointeja ja laajaa yhteistyötä toimijoiden välillä.
- **Ainutlaatuisen houkutteleva Varsinais-Suomi**
Houkuttelevuus, eli vetovoima, kuvaa Varsinais-Suomen kykyä houkutella uusia asukkaita, osaajia, investointeja ja vierailijoita. Vetovoima syntyy alueen vahvuuksista, kuten laadukkaasta koulutuksesta, kulttuuri- ja luontotarjonnasta sekä toimivista yhteyksistä. Varsinais-Suomessa on ainutlaatuisuutta ja erotumme eduksemme muun muassa monimuotoisuuden, luontoympäristöjen ja kulttuuriperintömme vuoksi. Vetovoimaa kasvatetaan vahvalla brändityöllä ja kansainvälisellä näkyvyydellä.

- **Varsinais-Suomi sinua varten**

Pitovoima tarkoittaa kykyä saada nykyiset asukkaat, osaajat ja yritykset viihtymään ja pysymään Varsinais-Suomessa. Pitovoima edellyttää sujuvaa arkea, hyvää elämänlaatua, osallisuutta ja tulevaisuuden mahdollisuuksia. Pitovoima vahvistuu, kun maakunta tarjoaa mielekkäitä työ- ja opiskelupaikkoja, laadukkaita palveluja sekä turvallisen, kestävän ja viihtyisän elinympäristön – on asukkaitaan varten. Mahdollisuus nauttia hyvinvoinnista ja monimuotoisesta luonnosta vahvistaa hyvinvointia. Pitovoimaa on myös kiinnittymisen ympäröivään kulttuuriin ja kulttuuriperintöön.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2026-2028

Yleisperustelut

Varsinais-Suomen liiton tulokseksi vuonna 2026 arvioidaan 100 633 euroa alijäämää. Alijäämäisyys johtuu muun muassa henkilöstökulujen kasvusta kunta-alan palkankorotusten myötä. Alijäämä ei vaaranna liiton taloutta, sillä vuoden 2024 tilinpäätöksessä edellisten tilikausien ylijäämätilillä on 2 017 778 euroa. Aiempien vuosien ylijäämä on jatkuvasti aktiivisessa käytössä. Liitto mahdollistaa laajan hankeyhteistyön tarjoamalla hankkeille niiden tarvitsemää rahoituspuskuria. Hankkeissa rahoittajat maksavat kuluja jälkikäteen, usein vasta pitkällä viiveellä. Ilman riittävää puskurirahaa nykylaajuinen hanketoiminta ja hallintoviranomaisena toimiminen olisi mahdotonta.

Uusissa KVTES ja TS-työehtosopimuksissa ajalta 1.5.2025-29.2.2028 sovittuja korotuksia ovat vuonna 2025 kehittämisohjelman paikallinen erä 1.6.2025 alkaen (0,45 % /KVTES ja 0,65 % / TS), yleiskorotus 1.10.2025 alkaen (2,50 %). Vuonna 2026 korotukset ovat yleiskorotus 1.8.2026 alkaen (2,27 %), paikallinen järjestelyerä 1.10.2026 alkaen (0,20 %) ja kehittämishojelman paikallinen järjestelyerä 1.10.2026 alkaen (0,40 %). Vuonna 2027 sopimuskorotuksia ovat yleiskorotus 1.4.2027 alkaen (2 %), paikallinen järjestelyerä (0,20 %), kehittämisohjelman paikallinen järjestelyerä (0,40 %) ja vuonna 2028 paikallinen järjestelyerä 1.2.2028 alkaen (1 %).

Lähes kolmen vuoden sopimuskaudelle (34 kuukautta) palkat nousevat yhteensä 7,37 prosenttia. Tämän lisäksi uudistettu palkkaohjelma nostaa palkkoja 1,8 prosenttia. Merkittävä osa korotuksista tulee palkansaajille yleiskorotuksena, osa järjestelyerinä. Liiton kuntarahoitteiseen henkilöstöön (36 vakanssia) ei ole suunniteltu uusia vakansseja.

Viime vuosien poikkeuksellisen korkea inflaatio, hintakehitys ja elinkustannusindeksin nousu ovat nyt tasaantuneet ja esimerkiksi kuluttajahintojen nousuennusteet ovat maltillistuneet. Kansainvälinen taloustilanne ja kauppapoliittiset jännitteet lisäävät edelleen epävakautta Suomen talouden kehitykseen. Seuraamme kustannuskehitystä ja pyrimme reagoimaan siihen ennakoivasti.

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksusuuksista, jotka ovat pysyneet samalla tasolla pitkään. Vuodelle 2026 ei ehdoteta kuntien maksusuuksien korotuksia.

Liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 20 § mukaan taloussuunnitelmaa valmisteltaessa jäsenkunnille on varattava tilaisuus esityksen tekemiseen kuntayhtymän toiminnan kehittämiseksi. Talousarvio ja -suunnitelma tulee käyttötalouden osalta eritellä tehtävittäin ja investointien osalta hankkeittain.

Talousarvion rakenne

Talousarvio jakautuu käyttötalous-, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalous on esitetty kuntarahoitteisen toiminnan osalta vastualueittain ja liiton hallinnoimat ohjelmat sekä hankkeet omana taulukkonaan. Tuloslaskelmaosassa on kokonaistaloudellinen laskelma, joka osoittaa tulo- ja menojen riittävyyden palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat.

Talousarvion sitovuus

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Varsinais-Suomen liiton talousarviossa vuodelle 2026 tuloslaskelman tilikauden tulos on nettositova maakuntavaltuustoon nähden. Nettoperiaate tarkoittaa, että talousarviossa sitovuus määrätään nettomääräisesti tulojen ja menojen erotuksena. Maakuntahallitus vahvistaa myöhemmin käyttötalouden käyttösunnitelman, jossa asetetaan tarkemmat vastualuekohtaiset tavoitteet ja talousarvion sitovuus maakuntahallitukseen nähden ulotetaan käyttösunnitelman tiliryhmätasolle. Talousarviossa nimetään tilivelvolliset viranhaltijat vastualueittain.

Jäsenkuntien maksuosuudet

Liiton toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista. Jäsenkuntien maksuosuustuloarvion perusteena ovat tilikauden määrärahat ja tuloarviot. Varsinais-Suomen liiton perussopimuksen 24 § mukaan se määrä, joka talousarvion mukaan muiden tuottojen lisäksi tarvitaan kulujen suorittamiseen, kootaan varainhoitovuoden maksuosuuksina. Jäsenkuntien vuoden 2026 maksuosuudet määräytyvät vuoden 2024 kunnallisverotuksessa maksuunpantujen kunnallis- ja yhteisöverotuottojen mukaisessa suhteessa.

Jäsenkuntien maksuosuuksiin (3 899 900 euroa) ei ole suunniteltu korotuksia.

Maksuosuuksien määräytymisen laskentataulukko vuodelta 2025 on liitteenä 3.

Tilikauden tunnusluvut

TULOSLASKELMAN KESKEISET TUNNUSLUVUT				
	TA 2026	TA 2025	TS 2027	TS 2028
TULOSLASKELMA				
_Toimintatuotot	8 282 907	7 749 469	7 766 164	7 788 965
_Toimintakulut	-8 381 840	-7 867 910	-7 925 382	-7 975 881
TOIMINTAKATE	-98 933	-118 441	-159 219	-186 916
VUOSIKATE	-98 933	-118 441	-159 219	-186 916
TILIKAUDEN TULOS	-100 633	-127 462	-164 219	-195 316

Talousarvion vastuualueet

Yhtenäisvirasto on hallinnollisesti jaettu neljään vastualueeseen: 1) aluekehittäminen, 2) edunvalvonta ja kuntapalvelu, 3) maankäyttö ja ympäristö sekä 4) yhteiset toiminnot ja hallinto.

Central Baltic -ohjelman hallinnointi on osa aluekehittämisen vastuualuetta, mutta sen toiminta rahoitetaan pääosin ulkopuolisella, teknisen tuen rahoituksella. Liitto jatkaa Central Baltic 2021–2027 hallintoviranomaisena ja sihteeristön päätoimipaikkana.

Valonian toiminnot ovat osa maankäytön ja ympäristön vastuualuetta. Valonian kustannuspaikat ovat omakatteisia ja perustoiminta rahoitetaan erillisellä kuntarahoituksella.

Lounaistieto toimii osana edunvalvonnan ja kuntapalvelujen vastuualuetta. Lounaistiedon ja sen hallinnoimien hankkeiden kustannuspaikat ovat omakatteisia. Lounaistiedon taustaorganisaatiot rahoittavat sen toimintaa perusrahoituksella (67 500 euroa/v).

Vastuualueiden johtajat ovat kustannuspaikkojen sa tilivelvollisia.

Virastossa toimii useita vastuualuerajat ylittäviä teemakohtaisia asiantuntijaryhmiä. Hanketoiminnan tilivastuut määrätään maakuntahallituksen tekemän käynnistämispäätöksen yhteydessä.

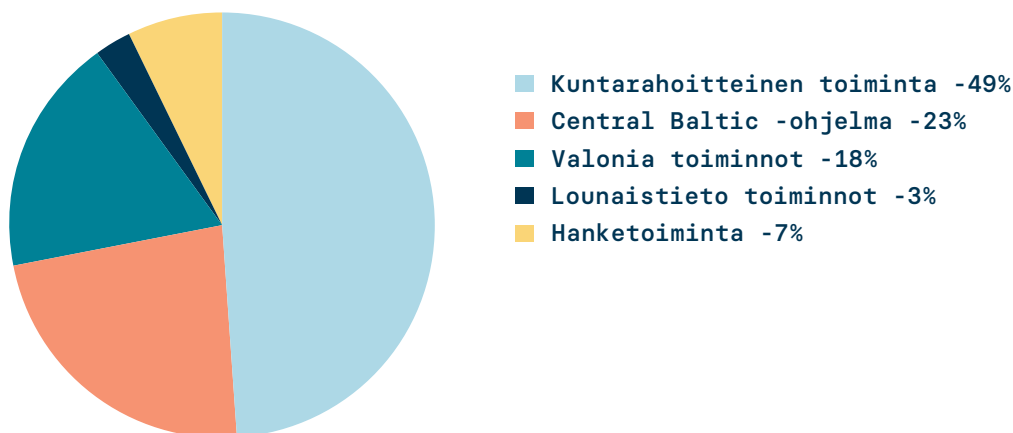
Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Liiton vastuualueet ovat analysoineet toimintaympäristön muutoksia ja arvioineet tavoitteita uhkaavia riskejä.

Toimitilojen osalta liitto on sitoutunut kahteen määräaikaiseen vuokrasopimukseen. Ensimmäisen kerroksen määräaikainen sopimus on 10 vuoden mittainen ja toisen kerroksen 6 vuoden mittainen (vuoteen 2027 asti). Tilat on suunniteltu joustamaan muuttuvien tilatarpeiden mukaan. Elinkustannusindeksin nousu on nostanut vuokria viime vuosina.

Hankintalain suunnitellut uudistukset muuttavat hankintakäytäntöjä erityisesti in house-yhtiöiden osalta. Jatkossa julkisen toimijan olisi omistettava vähintään 10 % sidosyhtiöstä, jotta hankinnat voidaan tehdä kilpailuttamatta. Monet omistussuorajajon alle jäävät pienet kunnat ja kuntayhtymät menettäisivät mahdollisuuden tehdä hankintoja aiemmin käyttämiltään ja omistamiltaan palveluyhtiöiltä. Varsinais-Suomen liitto hankkii mm. tiedonhallinnan ja sähköisen arkistoinnin sekä ICT-palvelut kuntatoimijoiden ja hyvinvointialueiden omistamalta Tiera Oy:ltä. Hiljattain tehdyn hankinnan kilpailuttaminen uudelleen ja palveluntarjoajan vaihtuminen aiheuttaisivat merkittäviä kustannuksia ja runsaasti työtä.

Talousarvio 2026 kulut toimialoittain

Henkilöstöön liittyen ohut organisaatio ja toimien erilaisuus on tunnistettu riskiksi. Aitoja sijaisuuksia ei ole yleensä mahdollista rakentaa. Yksittäisen henkilön sairastuminen tai työpaikan vaihto saattaa pysäyttää tai hidastaa toiminnan pitkäksi aikaa. Osaavien asiantuntijoiden oikea-aikainen löytäminen on haasteellista, kun asiantuntijatyön vaatimustaso kasvaa.

Maankäytön ja ympäristön vastuualueella riskeinä ovat jo ennestään pitkien prosessien mahdollinen venyminen. Käynnissä oleva alueidenkäyttölain uudistus lisää suunnittelu- ja kaavoitustyöhön selvitysveloituksia, mikä saattaa pidentää suunnitteluaikaa ja nostaa kustannuksia.

Valonian osalta merkittävä toimintaympäristöön liittyvä riski on rahoituksen jatkuvuus ja sitä kautta toiminnan jatkuvuus pitkällä aikavälillä. Vaikka ilmastotoasiat ja kestävä kehitys teemat ovat esillä ja tahtotila vahvistunut, ei kunnilla ole resursseja aktiivisesti edistää toimenpiteitä tai kehittää osaamistaan näissä kysymyksissä.

Aluekehityksen kannalta yksi vakava toiminnallinen riski liittyy EU:n uuden ohjelmakauden 2021–2027 rahoitusohjelmien toimeenpanoon. Haasteena ja riskinä ohjelmakaudella 2021–2027 on ollut sen hallinnoinnin poikkeuksellisen hidas käynnistyminen ja erityisesti vakavat ongelmat hankehallinnon tietojärjestelmien (EURA 2021) käytössä. Nämä ongelmat ovat hidastaneet hankkeiden käynnistymistä ja hanketoimijoiden luottamusta rahoitusjärjestelmän toimivuuteen. Tämä haaste on valtakunnallinen eikä maakuntatasolla ole siihen olemassa ratkaisua.

Aluekehittämisen yksi keskeinen ja lakisääteinen toiminta liittyy alueellisen rahoituksen kohdentamiseen maakunnan elinvoiman tukemiseen ja strategian mukaisten painopisteiden edistämiseen. Kansallisen AKKE-rahoituksen lakkauttaminen, liitosta riippu-

mattomat kansalliset haasteet EAKR-rahoituksen toimeenpanossa sekä epävarmuudet uuden tulevan ohjelmakauden 2028+ rahoituksessa ovat aluekehittämisen haasteita ja osin myös riskejä tulevana vuosina. Uudet rahoitusesitykset niin EU-tasolla kuin siihen liittyvät kansalliset poliittiset päätökset tulevat vahvasti ohjaamaan aluekehittämisen mahdollisuuksia tukea ja ohjata resursseja alueen elinvoiman edistämiseksi. Haasteisiin ja rahoituksen vähenemisen kautta syntyviin riskeihin pyritään vaikuttamaan vahvalla yhteisellä ennakkovaikuttamisella niin EU:n kuin valtioneuvoston suuntaan.

Lounaistiedon riskit liittyvät avainosaamisen kohdentumiseen hyvin pienelle henkilöstömäärälle, jolloin yksittäiset poissaolot voivat vaarantaa tietopalveluiden toiminnan. Riskiä on pyritty pienentämään tietopalvelujen ylläpitoa ulkoistamalla. Lounaistiedon perusrahoitus perustuu taustaorganisaatioiden sopimusperusteiseen rahoitukseen sekä yhä suuremmalta osin hankerahoitukseen. Riskinä toiminnan jatkuvuudelle on rahoittajien sitoutuminen Lounaistiedon toimintaan sekä uusien hankkeiden toteutuminen, minkä vuoksi Lounaistiedon tulee kyetä mukautumaan muuttuvaan toimintaympäristöön ja ylläpitämään henkilöstön osaamista.

Kuntien taloudellinen tilanne vaihtelee maakunnan sisällä. Yleisesti voidaan todeta kuntien sopeutustoimien vaikuttaneen ja talousnäkökymien vahvistuneen vuoden 2025 aikana. Kuntaliiton Talousbarometrin mukaan kunnat odottavat taloutensa heikkenevän vuonna 2026 suhteessa nykytilaan. Talousnäkömiä varjostaa erityisesti kohonnut työttömyys ja hidastunut talouskasvu. Seuraamme toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ja huolehdimme kyvystämme selviytyä muuttuvissa olosuhteissa. Liitto kehittää toimintaansa osana muuttuvaa ympäristöä.

Tavoitteet ja toimenpiteet 2026

Tavoitteiden ja toimenpiteiden seuranta

Varsinais-Suomen liiton toiminnan seuranta muodostuu pitkällä aikavälillä liiton toiminnan vaikuttavuuden analysoinnista ja lyhyemmällä aikavälillä vastuualuekohteisten toiminnan painopisteiden toteutumisen seurannasta. Toiminnan painopisteet muodostuvat tavoitteista, joiden toteutumisen seuranta yksinkertaisilla numeerisilla mittareilla on usein mahdollonta. Tämän vuoksi seuranta toteutetaan tavoitteiden toteutumisen kirjallisella arvioinnilla. Talousarvion käyttösuunnitelmassa vastuualuekohtaisia tavoitteita tarkennetaan konkreettisilla toimenpiteillä, joiden toteuttamisen tilaa seurataan taulukkomuotoisesti ja raportoidaan kahdesti vuodessa.

Yhteiset toiminnot ja hallinto

Tekoälytyökalut käyttöön

Jatkamme vuoden 2025 lopulla käynnistyvää Microsoft 365 Copilot-tekoälytyökalujen käyttöönottoa toimistotyön sujuvoittamiseksi ja tehostamiseksi. Laajennamme Copilot-toimintojen käyttöönottoa vuonna 2026 asteittain pilottikokeilussa saatujen kokemusten perusteella. Varmistamme, että käyttöönotto tapahtuu tietoturvallisesti.

Hyvät valmiudet hyödyntää tekoälyratkaisuja

Tekoälytyökalut kehittyvät nopeasti osaksi työtämme. Liiton henkilöstö kehittää ja ylläpitää ajantasaista osaamistaan tekoälyn vastuullisessa ja tehokkaassa hyödyntämisessä.

Ajantasaista tietoa esihenkilötyön tueksi

Tuemme esihenkilöitä työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen edistämiseksi ja vakiinnutamme säännöllisen henkilöstökyselyn osaksi johtamisen toimintatapoja. Ajankohtainen tieto henkilöstön hyvinvoinnista, tyytyväisyydestä ja haasteista mahdollistaa työkykyyn liittyvien riskien varhaisen tunnistamisen ja oikea-aikaisen tuen kohdentamisen.

"Laajennamme tekoälytyökalujen käyttöönottoa vastuullisesti työn sujuvoittamiseksi ja tehostamiseksi."

Yhteiset toiminnot ja hallinto -vastualueen johtaja
Petra Määttä

Aluekehittäminen

Käynnistämme Varsinais-Suomen strategian toimeenpanon osaltamme ja seuraamme ja tuemme sen toteutumista aktiivisesti

Käynnistämme päivitetyn Varsinais-Suomen strategian 2040+ ja sen osana maakuntaohjelman 2026–2029 ja älykkään erikoistumisen strategian 2026–2029 toteutuksen. Käynnistämme toteutuksen tueksi uuden Varsinais-Suomen kehittäjäfoorumin toiminnan. Olemme aktiivisesti mukana älykkään erikoistumisen (ÄES) yhteistyötä mm. Etelä-Suomen NUTS2-suuralueella. Tavoitteenamme on tukea ylimaakunnallisia ÄES-kärkien vahvistamista ja hankeyhteistyötä. Seuraamme strategian tavoitteiden toteutumista aktiivisesti ja systemaattisesti. Strategiatyötä tukevat kehittäjäfoorumit, työryhmät ja sidosryhmät vastaavat osaltaan tavoitteiden toteutamisesta. Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) jaostoineen osaltaan koordinoi, seuraa ja yhteensovittaa alueen kannalta keskeisiä suunnittelu-, ohjaus- ja sopimusasiakirjojen niiden valmisteluvaiheessa.

Päivitämme osaamistarvenäkökuilma painottavan Varsinais-Suomen ennakointiakatemian toimintamallin vastaamaan paremmin alueellisia tarpeita koskien erityisesti ennakointitiedon saatavuuden ja hyödynnettävyyden parantamista. Toteutamme myös erityisesti lyhyen aikavälin ennakointia toteuttavan työelämäfoorumimallin sekä pitkän aikavälin signaali-sessiomallin.

Suuntaamme rahoitusta älykkään erikoistumisen ja Varsinais-Suomen strategian ja maakuntaohjelman painopisteiden mukaisesti

Vuonna 2026 käytettävissä olevia rahoitusinstrumenttejä on ensisijaisesti EU:n aluekehitysrahaston (EAKR) alueellinen rahoitus (mukaan lukien Central Baltic-rahoitus). Avaamme käytettävissä olevan myöntövaltuuden puitteissa vähintään yhden rahoitushaun. Rahoitushaun tehtäväkokonaisuus pitää sisällään hakujen painopisteiden määrittelyn, haun tiedotuksen, hankevalinnat, päätösten valmistelun, hankkeiden seurannan ja ohjauksen. Kansallisen AKKE (alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen) rahoituksen osalta hoidamme hankkeiden ohjaus- ja seurantatehtävät sekä maksatukset.

Varmistamme maakunnan omassa päätösvallassa olevan rahoituksen suuntaamisen painopisteiden mukaisesti yhdessä elinvoimakeskusten kanssa kerran kuussa kokoontuvassa maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristössä.

Selvitämme maaseutuyritysten ja matkailuun kytkeytyvien yritysten kasvu- ja investointihalukkuutta ja etsimme rahoitusmalleja yhteistyössä julkisten ja yksityisten rahoituskanavien kanssa. Tämä tehdään yhteistyössä matkailuelinkeinon tiekarttaverkoston kanssa.

Valmistaudumme EU:n uuteen rahoituskauteen ja viestimme maakunnan alueelle kohdistuvista rahoitusmahdollisuuksista

Keskeinen vuoden 2026 toimintaa ohjaava kokonaisuus liittyy valmistautumiseen EU:n uuteen 7-vuotiseen ohjelmakauteen 2028+. EU-komissio on julkaissut kesällä 2025 oman esityksensä sekä uudesta monivuotisesta rahoituskehiksestä (MMF) että rahoitusta säätelevistä asetuksista. Vaikuttaminen esitettyihin rahoitusmalleihin ja niiden toimeenpanoon EU-tasolla sekä vaikuttaminen kansallisiin rahoitusratkaisuihin on ensiarvoisen tärkeää. Työ on aloitettu Etelä- ja Länsi-Suomen maakuntien laaja-alaisessa yhteistyössä jo keväällä 2024 ja se tulee jatkumaan vahvana vielä ainakin vuonna 2026.

Ohjelmakauden 2021–2027 kansallisen rakennerahastorahoituksen vähäisyyden kompensoimiseksi tavoitteenamme on maksimoida ulkoisen, lähinnä suoraan EU:sta haettavan rahoituksen saaminen maakuntaan. Tässä työssä tuemme ja ohjeistamme alueen toimijoita rahoitushakujen yhteydessä. Tämä tapahtuu ensisijaisesti viestimällä rahoitusmahdollisuuksista ja edistämällä hankekumppanuuksia.

Laadimme yhteisen aluekehityksen tilannekuvan aluekehityskeskustelujen pohjaksi

Valtion ja maakuntien aluekehittämiskeskustelu on vuonna 2022 lakisääteisesti käynnistynyt uusi toimintatapa, jossa valtio ja maakunta tiiviissä vuoropuhelussa käsittelevät yhdessä aluekehityksen tilannetta, tavoitteita ja toimenpiteitä. Vuoden 2026 keskustelut järjestään maaliskuussa vähintään neljän maakunnan yhteisinä Teams-kokouksina, joissa käsitellään yhtä maakuntien ja valtioneuvoston yhdessä valmistelmaa poikkihallinnollista teemaa. Vastaamme alueen osalta tilannekuvan laatimisesta ja keskusteluagendan valmistelusta sekä koordinoimme koko valmisteluprosessia.

Toimimme aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa

Kansainvälisen toiminnan osalta erityisvastuuna on osallistuminen erityisesti CPMR:n (Euroopan perifeeristen merellisten asioiden liitto) Itämerikomission toimintaan. Itämerikomission varapuheenjohtajana/puheenjohtajana kaudella 2024–2026 toimii maakuntahallituksen varajäsen Talvikki Jori.

Monialainen yhteistyö kansainvälisten kumppanien kanssa jatkuu useissa asiantuntijaverkostoissa. Hyödynnämme v. 2026 alussa päättyvän kansainvälisen ”We make transition”-Interreg-hankkeessa kehitettyjä ja testattuja osallisuus- ja kestävyysmurrostoimintamalleja myös omassa työssämme.

Varaudumme myös osallistumaan Varsinais-Suomen strategian painopisteitä tukevien kansainvälisten hankkeiden toimintaan partnerina tai liittännäisjäsenenä. Komission antaman ”Regional innovation Valley” (RIV)-statuksen avulla korostamme innovatiivisten ruokaketjujen ja ruokaturvallisuuden merkitystä. Tämä tuo meille myös mahdollisuuden saada tukea teemaan liittyviin kansainvälisiin hankkeisiin.

Osallistumme Euroopan komission ”EU Preparatory Action – Innovation for place-based transformation” (2025–2026). Ohjelma on strateginen pilotti, jolla tuetaan aluepohjaista innovaatiopolitiikkaa. Osallistumisen tavoitteena on erityisesti älykkään erikoistumisen strategian teemojen, ml. ruokaturvaan ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen liittyvän osaaminen lisääminen alueella. Koulutus tukee em. RIV-statuksen tavoitteiden toteuttamista.

Jatkamme ja terävöitämme yhteistyötä Brysselin Eurooppa-toimiston kanssa.

Tiivistämme yhteistyötä Pohjoismaisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena erityisesti tunnistaa liikenteen ja yhteyksien kannalta relevantit toimijat ja edistää varsinaissuomalaisia tavoitteita kansainvälisesti.

Osallistumme aktiivisesti Pohjoismaisen saaristoyhteistyön tavoitteeseen hakeutua EGTS-statuksen haltijaksi (Europeisk Gruppering för Territoriellt Samarbete), jolla vahvistetaan saaristoyhteistyön statusta ja mahdollisuuksia toimia aktiivisena ja vaikuttavana elimenä Etelä-Suomen saaristoalueiden, Ahvenanmaan ja Tukholman saariston välisessä yhteistyössä.

Vastaamme Central Baltic -ohjelman rahoituskauden 2021–2027 täysimittaisesta toimeenpanosta

Vuonna 2026 tavoitteena on ohjelman varojen täysimittainen sitominen, hankkeiden tukeminen niin että ne saavuttavat tavoitteensa sekä ohjelman tulosten levittäminen. Päättäneiden ja käynnissä olevien hankkeiden budjettien toteutumista seurataan tarkasti. Mahdollisesti käyttämättä jääneiden varojen käyttö turvataan myöntämällä rahoitusta uusille hankkeille tai käynnissä olevien hankkeiden täydentäville toimille. Toimijoita tuetaan, ohjataan ja neuvotaan hankkeiden toimeenpanon eri vaiheissa. Ohjelman tavoitteista ja rahoitusmahdollisuuksista tiedotetaan laajasti ohjelma-alueella kansallisten kontaktipisteiden tuella.

Vuonna 2026 tavoitteena on myös uuden ohjelmakauden ohjelman valmistelun aloittaminen. Tämä edellyttää EU-asetuksia ja jäsenvaltioiden mandaattia, joita odotetaan vuoden 2025 lopulla.

”Käynnistämme uuden Varsinais-Suomen kehittäjäfoorumin toiminnan ja laadimme yhteisen aluekehityksen tilannekuvan.”

Aluekehittämisen -vastuualueen johtaja
Tarja Nuotio

Maankäyttö ja ympäristö

Toiminnan painopisteet ovat vesien ja voimien vaihemaakuntakaavan, Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja merialuesuunnitelman päivityksissä. Vuonna 2026 käynnistetään myös maakuntakaavan kokonaispäivityksen valmistelu. Tavoitteena on lisätä suunnittelun vuorovaikutteisuutta, kehittää viestintää ja yksinkertaistaa rinnakkaisia prosesseja.

Luomme elinvoimaa ja mahdollistamme kestävän tulevaisuuden maankäytön ratkaisulla

Vaihemaakuntakaava vastaa tarpeeseen parantaa alueen virtavesien tilaa ja kohdentaa kaavoituksen mahdollistamin keinoin parantamistoimenpiteitä. Energiateeman osalta kaavavaraukset päivitetään vastaamaan energiamurroksen kehitystä sekä turvaamaan sähkö- ja vetyverkkojen kaavalliset edellytykset. Maakuntakaavassa esitetään vihreän siirtymän edellyttämät maankäytölliset ratkaisut. Tavoitteena on vaihemaakuntakaavaluonnoksen nähtäville asettaminen. Vaihemaakuntakaavan on määrä valmistua vuonna 2028.

Tavoitteena on myös käynnistää maakuntakaavan kokonaispäivityksen valmistelu. Suunnittelytyössä huomioidaan alueidenkäytön lainsäädännön muutokset, maakuntastrategia, maakuntaohjelma ja ilmastotiekartta. Lisäksi lähtökohtia ovat mm. toimintaympäristön muutokset ja geopolittinen tilanne. Osallistumme myös aktiivisesti Turun MAL-alueella laadittavan kaupunkiseutusuunnitelman valmisteluun. Suunnitelma valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä ja toimii keskeisenä lähtökohtana maakuntakaavan päivityksessä.

Kehitämme liikennejärjestelmää ja varaudumme tulevaisuuden tarpeisiin

Turun MAL-alueen kaupunkiseutusuunnitelmaan kytkeytyvä kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelma laaditaan Varsinais-Suomen liiton johdolla yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Suunnitelma laaditaan Euroopan laajuisia liikenneverkkoja koskevan asetuksen mukaisesti kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmaksi (Sustainable Urban Mobility Plan).

Jatkuvassa liikennejärjestelmätyössä edistämme suunnitelmiin kirjattuja hankkeita ja kehittämistoimenpiteitä. Painopisteenä on yhdyskuntarakenteen kestävä kehitys ja maakunnan aseman vahvistaminen TEN-T-ydinverkkokäytävällä.

Edistämme alueellisen junaliikenteen toteutumista yhdessä kuntien kanssa mm. parantamalla asema- paikkojen suunnitteluvalmiutta. Osallistumme lakiuudistusten ja junaliikenteen kilpailutusten valmisteluun sekä Länsirata-hankeyhtiön Turku–Helsinki-ratasuunnitteluun ja edunvalvontaan.

Länsiyhteyksien edistäminen on Varsinais-Suomen liiton keskeinen tavoite. Tähän sisältyvät muun muassa selvitystyöt kiinteän yhteyden Helsinki–Turku–Ahvenanmaa–Tukholma mahdollisuuksista.

Teemme merialuesuunnittelua ja koordinoimme sen kansallista yhteistyötä

Varsinais-Suomen liitto jatkaa kansallista merialuesuunnittelua koordinoivana liittona. Suomen merialuesuunnitelma laaditaan kahdeksan rannikon maakunnan liiton välisessä tiiviissä yhteistyössä. Merialuesuunnitelman toisen suunnittelukierroksen (2024–2027) läpileikaavat teemat ovat huoltovarmuus ja turvallisuus, Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, ilmastoviisas merialuesuunnittelu ja merellinen monikäyttö.

Suunnittelutyötä rahoitetaan Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston erillirahoituksella (MSP EGD -hanke) sekä muilla hankerahoituksilla. Työtä tukee mm. Interreg Seabas-hanke, jossa luodaan Itämeren maiden kesken yhteisiä suosituksia merialuesuunnitelmien vaikutusten arviointiin.

Vahvistamme rajat ylittävää yhteistyötä

Teemme aluesuunnittelua yhdessä kuntien, ministeriöiden ja sidosryhmien kanssa. Merialuesuunnittelussa yhteistyö kattaa kaikki Euroopan merialueet. Liikennejärjestelmätyössä vahvistamme asemaamme Skandinavia–Välimeri TEN-T-liikennekäytävällä.

Toimintamme Scandria Alliance verkostossa jatkuu aktiivisena jäsenyyden siirryttyä Turun kaupungilta Varsinais-Suomen liitolle kesällä 2025. Kiinteän yhteyden Helsinki–Turku–Ahvenanmaa–Tukholma edistämiseksi teemme tiivistä yhteistyötä Uudenmaan, Ahvenanmaan ja Tukholman suuralueen toimijoiden kanssa.

Kehitämme sähköisiä suunnitteluvälineitä ja tietopohjaa

Yhteistyössä Lounaistiedon ja muiden maakuntien liittojen kanssa kehitämme digitaalista maakunta-kaavoitusta ja merialuesuunnittelua sekä arviointi- ja seurantavälineitä. Hyödynnämme myös tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia suunnittelun tukena.

Valonia

Autamme kuntia kestävään kehitykseen liittyvien tavoitteiden saavuttamisessa

Hankkeidemme päämääränä on rakentaa hiilineutraalia maakuntaa, jossa aktiivisesti turvataan luonnon monimuotoisuutta sekä edistetään luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Toteutamme Saaristomeri-ohjelmaa vauhdittamalla ja toteuttamalla Saaristomeren tilan parantamiseen liittyviä toimia. Hankkeissa tuemme kuntia kestävyystyön suunnitelmallisuudessa sekä konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa.

Lisäämme kuntien välistä yhteistyötä, vertaisoppimista ja tiedon jakamista

Jatkamme asiantuntijaverkoston työtä ja tarjoamme neuvontaa sekä palveluita tarpeiden mukaan. Vahvistamme kestävä kehityksen seurantaa ja viestintää sekä kunnissa että maakunnallisesti.

Tarjoamme palveluita ajankohtaisiin tarpeisiin liittyen

Olemme kuntien apuna ilmasto- ja luontotavoitteisiin liittyvien toimenpiteiden käynnistämisessä, rahoituksen hakemisessa, hankinnoissa sekä seuran kehittämisessä. Laadimme ilmastomuutoksen sopeutumiseen liittyen alueellisia riskiarvioita sekä toimenpidesuosituksia yhteistyössä sidosryhmien kanssa osaksi Varsinais-Suomen ilmastotiekarttaa. Teemme aktiivisesti Saaristomerityötä tukemalla paikallisten toimijoiden työtä sekä toteuttamalla hankkeita vesistöjen tilan ja valuma-alueiden luontopohjaisen vesienhallinnan parantamiseen liittyen. Toteutamme yhteistyössä kuntien kanssa luonnon ennallistamisen hankkeita ja edistämme maanomistajalähtöistä monitavoitteista metsänhoidon suunnittelua. Lisäämme keskustelua ja rakentavaa yhteistyötä ajankohtaisiin kysymyksiin, kuten hiilinieluihin ja luonnon monimuotoisuuteen, ruokaketjun kestävyteen sekä liikkumisen ratkaisuihin liittyen. Edistämme toimijoiden yhteistyötä pyöräilyn ja kävelyn olosuhteiden lisäämiseksi eri puolilla maakuntaa. Tarjoamme kunnille ja kuntalaisille neuvontaa energiankäytön vähentämiseen ja fossiilisista energialähteistä luopumiseen sekä viestimme aktiivisesti taloyhtiöille kestävien energiaratkaisujen mahdollisuuksista. Nostamme esille hyviä esimerkkejä kestävästä hankinnoista. Autamme kuntien ilmastosuunnitelmien toimeenpanossa sekä päivittämisessä. Vahvistamme asukkaiden sekä eri ryhmien osallisuutta, esimerkiksi nuorten, koululaisten ja kulttuurialan toimijoiden osallisuutta kestävään kehitykseen ja kiertotalouteen liittyen.

"Aloitamme maakuntakaavan kokonaispäivityksen valmistelun ja vahvistamme rajat ylittävää yhteistyötä."

Maankäyttö ja ympäristö -vastuualueen johtaja
Heidi Saaristo-Levin

Edunvalvonta ja kuntapalvelu

Edunvalvontatyömme on suunnitelmallista, vaikuttavaa ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa

Vaalikauden puolivälissä jatkamme maakunnalle tärkeiden vielä toteutumattomien budjettitavoitteiden ja hallitusohjelmakirjausten edistämistä, muun muassa Länsiradan rakentaminen, Saaristomeren tilan parantaminen ja lähijunaliikenteen käynnistäminen. Edistämme myös Suomen kytkeytymistä kansainvälisestä länteen eli Helsinki-Turku-Tukholma -yhteyttä.

Aloitamme valmistautumisen seuraavaan eduskuntavaalikauteen ja päivitämme Varsinais-Suomen kansalliset edunvalvontatavoitteet vaalikaudelle 2027–2031. Tavoitteet päivitetään laajassa yhteistyössä alueen edunvalvojien kanssa. Tavoittelemme EU:n uuden rahoituskauden ohjelmavalmistelussa maakunnan liikenne-, maatalous- ja aluekehitystavoitteita tukevia linjauksia.

Tavoitamme uudet kuntapäätäjät ja käynnistämme tätä varten kuntakierroksen. Kehitämme yhteistyötä kasvukolmion maakuntien kanssa ja panostamme Etelä-Suomen viisikon yhteistyöhön erityisesti EU-tason vaikuttamisessa. Pro Varsinais-Suomi -toiminta perustetaan maakunnan näkyvyyden vahvistamiseksi pääkaupungissa ja muualla Suomessa. Käynnistämällä vaikuttajakoulun 9. kauden parannamme edelleen tulevaisuuden vaikuttamismahdollisuuksia.

Teemme vuorovaikutteista ja aktiivista viestintää sekä lisäämme maakunnan vetovoimaa

Viestinnässä saatetaan valmiiksi brändin, ilmeen ja verkkosivujen uudistaminen sekä jatketaan erityisesti ulkoisen viestinnän kehittämistä määräraikaisella resurssilla. Kehitämme ydinviestejämme ja päivitämme viestintäsuunnitelmamme uuden strategiamme mukaisesti. Jatkamme viestinnän vaikuttavuuden seuraamista, laadimme tästä puolivuositain raportin ja teemme tämän perusteella tarvittavia muutoksia. Kehitämme asiantuntijaviestintäämme edelleen ja käytämme systemaattisesti uutta visuaalista ilmettä. Viestintämme on avointa, osallistavaa ja ymmärrettävää. Hyödynnämme viestinnässä tarkoituksenmukaisesti eri kanavia ja välineitä. Lisäämme maakunnan kiinnostavuutta markkinointiyhteistyöllä muun muassa tapahtumissa ja tilaisuuksissa.

Vaalimme varsinaissuomalaisen kulttuurin edelläkävijyyttä

Toimimme aktiivisesti kulttuurin ja luovien alojen maakunnallisessa verkostoyhteistyössä, vaikutamme kansallisissa kulttuurialan verkostoissa ja olemme mukana hanketyössä. Luomme edellytyksiä taiteen ja kulttuurin sekä luovien alojen huomioimiseen maakunnan suunnittelussa, kehittämisessä, viestinnässä ja markkinoinnissa sekä monialaisessa yhteistyössä.

Varsinais-Suomen liitto on mukana Kulttuuripankki -hankkeessa, jonka tavoitteena on parantaa taiteen ja kulttuurintekijöiden työllistymismahdollisuuksia, näkyvyyttä sekä kulttuuripalveluiden saatavuutta maakunnassa. Kulttuuripankki on digitaalinen alusta, joka kokoaa yhteen taiteen ja kulttuurin tekijät sekä heidän tarjoamansa palvelut. Kulttuuripankki on käytettävissä kulttuurin ja taiteen ammattilaisille sekä taide- ja kulttuuripalveluiden tilaajille vuonna 2026.

Lounaistieto

Edistämme avoimen datan yhteentoimivuutta ja hyödynnettävyyttä

Osallistumme aktiivisesti datan yhteentoimivuutta edistäviin kansallisiin prosesseihin, kuten rakennetun ympäristön digitalisaation edistämiseen. Vuonna 2026 osallistumme kansallisen digitaalisen retkeilyinfrastruktuurin rakentamiseen ja edistämme maakuntakaavan uuden tietomallin käyttöönottoa maakuntien liitoissa. Lisäksi haemme aktiivisesti uusia hankekumppaneita datan avoimuuden ja hyödynnettävyyden edistämiseksi sekä maakunnallisesti että kansallisesti.

Vahvistamme avoimen tiedon ekosysteemiä lounaisessa Suomessa

Tiivistämme alueen avoimen tiedon toimijoiden yhteistyötä kehittämällä avoimen tiedon verkoston toimintaa. Järjestämme vuonna 2026 Aluetietofoorumin 10-vuotisseminaarin sekä markkinoimme Lounaistiedon Dataklubi-webinaaria kansallisena avoimen tiedon keskustelukanavana. Lisäämme Lounaistiedon tietopalvelujen vaikuttavuutta ja tunnettua systemaattisella viestinnällä ja sosiaalisen median markkinoinnilla.

"Tapaamme kaikki Varsinais-Suomen kunnat, uudistamme viestintäämme ja päivitämme edunvalvontatavoitteemme tulevalle vaalikaudelle."

Edunvalvonta ja kuntapalvelut -vastuualueen vt. johtaja
Malla Rannikko-Laine

Henkilöstö

Varsinais-Suomen liiton asiantunteva ja monipuolinen työyhteisö koostuu maakunnan kehittämisen edelläkävijöistä ja tekee tulosta Varsinais-Suomelle. Henkilökuntamme hallitsee aluesuunnittelun, aluekehittämisen ja edunvalvonnan kokonaisuudet ja toimii tavoitteellisesti yhtenä tiiminä näitä asioita edistäen. Osaavat ihmiset ovat työmme perusta. Tunnistamme työntekijän yksilötason vahvuudet ja määrittelemme osaamisen kehittämiseen liittyvät tavoitteet vuosittain peilaten niitä yhteiskunnan ja oman erityisalamme muutoksiin.

Liitossa oli elokuussa 2025 yhteensä 81 työntekijää, joista vakinaisia 43 ja määräaikaista 38.

Yhteiset toiminnot ja hallinto (13 henkilöä)

Hallinnon henkilöstö ylläpitää ja päivittää jatkuvasti ammattitaitoaan. Tulevana vuonna kehitämme edelleen asianhallinnan toimintatapoja ja talouden sisäistä raportointia.

Elokuussa 2025 on yhteisissä toiminnoissa ja hallinnossa 13 henkilöä vakituudessa työsuhteessa. Yksi työntekijä tekee määräaikaista sijaisuutta edunvalvonnan vastuualueella.

Aluekehittäminen (25 henkilöä)

Laaja-alainen aluekehittäminen edellyttää henkilöstöltä monialaista asiantuntijuutta ja näkemystä yhteiskunnan kaikkien (elinkeinoelämä, koulutus ja ennakointi, temaattinen kehittäminen, kansainvälisyys jne.) sektoreiden kytkeytyneisyyksistä ja vuorovaikutussuhteista. Henkilöstön määrä ja osaaminen on 2000-luvun eläköitymisten ja muiden työjärjestelyjen kautta optimoitu. Toimenkuvia on laajennettu ja ne sisältävät aiempaa enemmän maakunnan strategiaan kehittämiseen liittyviä edistämistehtäviä, kuten kumppanuustoiminnan ja kansainvälisen verkostotoiminnan tukemista.

Aluekehittämisen tehtävissä oli elokuussa 2025 yhteensä 9 henkilöä, joista kaksi henkilöä toimii määräaikaissa työsuhteessa EU-rahoitteisessa hankkeessa. Central Baltic-ohjelman toimeenpanossa ja hallinnoinnissa työskenteli 16 henkilöä.

Maankäyttö ja ympäristö (34 henkilöä)

Maakunnan aluesuunnittelu – maakuntakaavoitus, liikennejärjestelmätyö ja merialuesuunnittelu – edellyttävät henkilöstöltä monialaista asiantuntijuutta ja näkemystä yhteiskunnan eri sektoreiden kytkeytyneisyyksistä. Ajankohtaisia temaattisia aiheita edistetään ja niihin kohdennetaan suurempaa panostusta hanketyöllä ja -henkilöstöllä. Toiminnan kehittäminen ja digitalisaation etulinjassa pysyminen edellyttävät teknisen osaamisen varmistamista koko liiton organisaatiossa.

Suunnittelutehtävissä oli elokuussa 2025 seitsemän työntekijää vakituudessa työsuhteessa ja yksi korkeakouluharjoittelija. Hanketoiminnassa on viisi määräaikaissa työsuhteessa oleva työntekijää.

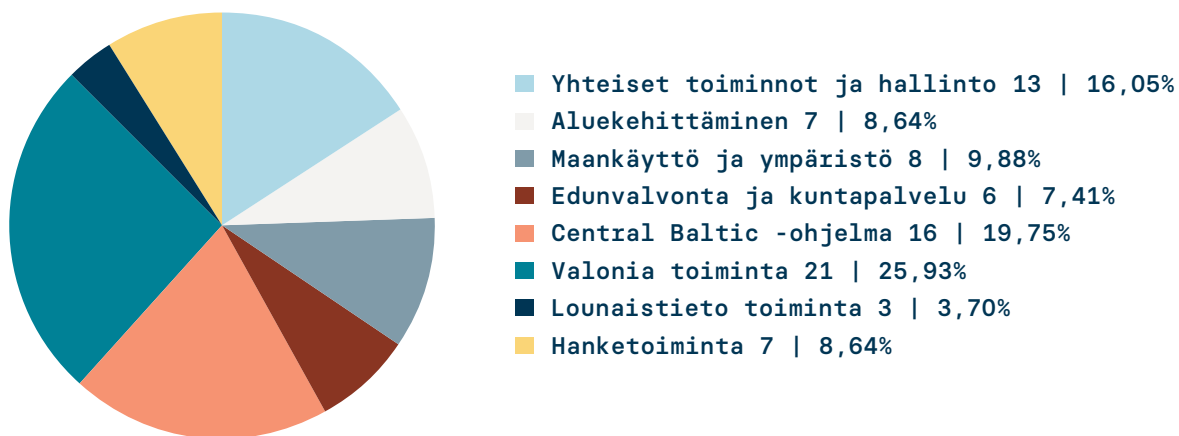
Valonian toimintojen laajuus ja henkilöstön määrä riippuu saadun hankerahoituksen määrästä. Uusi toimintakausi käynnistyi vuoden 2021 alusta ja jatkuu vuoden 2030 loppuun vaihtelevin henkilöstömäärin. Valoniassa oli 21 henkilöä elokuussa 2025.

Edunvalvonta ja kuntapalvelu (9 henkilöä)

Vastuualueen varsinaisessa kuntarahoitteisessa toiminnassa on kuusi vakinaisessa työsuhteessa olevaa henkilöä ja lisäksi vakituisen kehittämisspäällikön tehtävä jäi vielä täyttämättä. Tätä resurssia käytetään vuonna 2026 määräaikaisen viestinnän asiantuntijan palkkaukseen. Yksi vakinainen henkilö on vapaalla. Lisäksi määräaikainen projektihenkilö palkataan valtion palvelu- ja toimitilaverkkouudistuksen alueellisen suunnitteluun valtion avustuksella.

Edunvalvonnan alla toimivaan tietopalveluryhmään on koottu kuntarahoitteisen tietopalvelun toiminta sekä Lounaistiedon toiminnot. Kuntarahoitteisen toiminnan lisäksi tietopalveluryhmässä toimii vakituinen Lounaistiedon verkostokoordinaattori, määräaikaisessa työsuhteessa olevaa paikkatietoasiantuntija sekä vuosittain korkeakouluharjoittelija.

Henkilöstö yksiköittäin 8/2025

Talouden tunnusluvut

Käyttötalousosa

KÄYTTÖTALOUS 2026 KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
	TA 2026	TA 2025	TA 25/26 %	TA 25/26€	TS 2027	TS 2028
TUOTOT						
Kuntien maksuosuudet	3 899 900	3 899 900	0,0	0	3 899 900	3 899 900
Myyntituotot	44 894	38 500	16,6	-6 394	44 894	44 894
Muut tuotot	114 681	112 952	1,5	-1 729	114 681	114 681
TUOTOT YHT.	4 059 475	4 051 352	0,2	-8 123	4 059 475	4 059 475
KULUT						
LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO						
Henkilöstökulut	-145 300	-197 300	-26,4	-52 000	-145 020	-145 020
Palvelujen ostot	-71 900	-86 600	-17,0	-14 700	-71 900	-71 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
Vuokrat	-4 000	-4 000	0,0	0	-4 000	-4 000
Muut toimintakulut	-2 500	-2 500	0,0	0	-2 500	-2 500
YHTEENSÄ	-225 700	-292 400	-22,8	-66 700	-225 420	-225 420
YHTEISET TOIMINNOT JA HALLINTO						
Henkilöstökulut	-974 595	-1 046 004	-6,8	-71 409	-1 001 884	-1 011 902
Palvelujen ostot	-444 120	-426 620	4,1	17 500	-430 120	-430 120
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-37 950	-37 450	1,3	500	-37 950	-37 950
Vuokrat	-275 908	-277 420	-0,5	-1 512	-275 908	-275 908
Muut toimintakulut	-1 000	-2 000	-50,0	-1 000	-1 000	-1 000
YHTEENSÄ	-1 733 573	-1 789 494	-3,1	-55 921	-1 746 862	-1 756 880
ALUEKEHITTÄMINEN						
Henkilöstökulut	-600 676	-587 213	2,3	13 463	-617 495	-623 670
Palvelujen ostot	-170 170	-176 170	-3,4	-6 000	-170 170	-170 170
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-400	-400	0,0	0	-400	-400
Vuokrat	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
Muut toimintakulut	-2 000	-2 000	0,0	0	-2 000	-2 000
YHTEENSÄ	-775 246	-767 783	1,0	7 463	-792 065	-798 240
MAANKÄYTTÖ JA YMPÄRISTÖ						
Henkilöstökulut	-580 358	-540 667	7,3	39 691	-596 608	-602 574
Palvelujen ostot	-150 610	-145 910	3,2	4 700	-150 610	-150 610
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 900	-7 250	9,0	650	-7 900	-7 900
Muut toimintakulut	-750	-2 000	-62,5	-1 250	-750	-750
YHTEENSÄ	-739 618	-695 827	6,3	43 791	-755 868	-761 834
EDUNVALVONTA JA KUNTAPALVELUT						
Henkilöstökulut	-538 668	-481 699	11,8	56 969	-553 751	-559 288
Palvelujen ostot	-135 103	-132 965	1,6	2 138	-135 103	-135 103
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 000	-4 125	21,2	875	-4 125	-4 125
Vuokrat	-5 000	-5 000	0,0	0	-5 000	-5 000
Muut toimintakulut	-500	-500	0,0	0	-500	-500
YHTEENSÄ	-684 271	-624 289	9,6	59 982	-698 479	-704 016
KULUT YHT.	-4 158 408	-4 169 793	-0,3	-11 385	-4 218 693	-4 246 391
TOIMINTAKATE	-98 933	-118 441	-16,5	-19 508	-159 219	-186 916

TA = talousarvio, TS = taloussuunnitelma

KÄYTTÖTALOUS 2026 OHJELMA- JA HANKETOIMINTA

	TA2026	TA2025	TA 24/25 %	TA 24/25 €	TS 2027	TS 2028
CENTRAL BALTIC 2021-2027						
Tuet ja avustukset	1 890 580	1 648 810	14,7	241 770	1 591 810	1 653 240
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-1 139 250	-1 055 600	7,9	-83 650	-1 075 900	-1 011 150
Palvelujen ostot	-580 440	-434 870	33,5	-145 570	-354 530	-490 420
Aineet ja tarvikkeet						
Muut toimintakulut	-170 890	-158 340		-12 550	-161 380	-151 670
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
VALONIA TOIMIINNOT						
Tuet ja avustukset	1 353 350	1 062 000	27,4	291 350	1 300 000	1 300 000
Muut tuotot	125 000	125 000	0,0	0	125 000	125 000
Henkilöstökulut (V-S liitto)	-1 100 000	-1 015 000	8,4	-85 000	-1 115 000	-1 115 000
Palvelujen ostot	-270 700	-165 000	64,1	-105 700	-200 000	-200 000
Aineet ja tarvikkeet	-7 500	-6 000	25,0	-1 500	-8 000	-8 000
Muut toimintakulut	-100 150	-1 000	9 915,0	-99 150	-102 000	-102 000
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
LOUNAISTIETO TOIMINNOT						
Tuet ja avustukset	263 400	202 300	30,2	61 100	175 000	175 000
Henkilöstökulut	-155 400	-145 700	6,7	-9 700	-142 000	-142 000
Palvelujen ostot	-75 600	-32 500	132,6	-43 100	-23 000	-23 000
Aineet ja tarvikkeet	-200	-200	0,0	0	-200	-200
Muut toimintakulut	-32 200	-23 900	34,7	-8 300	-9 800	-9 800
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
HANKETOIMINTA						
Tuet ja avustukset	591 102	660 007	-10,4	-68 905	514 879	476 250
Henkilöstökulut	-257 845	-249 356	3,4	-8 489	-203 153	-175 560
Palvelujen ostot	-300 024	-387 015	-22,5	86 991	-285 239	-277 855
Aineet ja tarvikkeet	-316	-395	-20,0	79	-270	-250
Muut toimintakulut	-32 917	-23 241	41,6	-9 676	-26 217	-22 585
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
TUOTOT YHT	4 223 432	3 698 117	14,2	525 315	3 706 689	3 729 490
KULUT YHT	-4 223 432	-3 698 117	14,2	-525 315	-3 706 689	-3 729 490
TOIMINTAKATE	0	0		0	0	0
Central Baltic -ohjelman käyttötalousarvio täsmentyy seurantakomitean päätöksillä. Valonian, Lounaistiedon ja hanketoiminnan käyttötalousarviot täsmentyvät, kun uusia hankkeita käynnistetään ja niiden kustannusarviot vahvistetaan maakuntahallituksen päätöksillä. Hankkeiden päättyessä niiden toiminta ja tulokset raportoidaan						

Yhteenveto kuntarahoitteen toiminnan käyttötaloudesta 2026

KUNTARAOITTEINEN TOIMINTA						
KÄYTTÖTALOUS	TA2026	TA2025	TA 25/26 %	TA25/26 €	TS 2027	TS 2028
TUOTOT						
Kuntien maksusuudet	3 899 900	3 899 900	0,0	0	3 899 900	3 899 900
Myyntituotot	44 894	38 500	16,6	-6 394	44 894	44 894
Muut tuotot	114 681	112 952	1,5	-1 729	114 681	114 681
TUOTOT YHT.	4 059 475	4 051 352	0,2	-8 123	4 059 475	4 059 475
KULUT						
Henkilöstökulut	-2 839 597	-2 852 883	-0,5	-13 286	-2 914 757	-2 942 455
Palvelujen ostot	-971 903	-968 265	0,4	3 638	-957 903	-957 903
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-53 250	-51 225	4,0	2 025	-52 375	-52 375
Vuokrat	-286 908	-288 420	-0,5	-1 512	-286 908	-286 908
Muut toimintakulut	-6 750	-9 000	-25,0	-2 250	-6 750	-6 750
YHTEENSÄ	-4 158 408	-4 169 793	-0,3	-11 385	-4 218 693	-4 246 391
TOIMINTAKATE	-98 933	-118 441	-16,5	-19 508	-159 219	-186 916

TA = talousarvio, TS = taloussuunnitelma, TP = tilinpäätös

Tuloslaskelmaosa

TALOUSSUUNNITELMA 2026						
	TA 2026	TA 2025	TA25/26	TA25/26	TS 2027	TS 2028
			%	euroa		
KÄYTTÖTALOUSOSA (ulkoinen ja sisäinen)						
KUNTARAHOITTEINEN TOIMINTA						
__Tuotot	4 059 475	4 051 352	0,2	-8 123	4 059 475	4 059 475
__Kulut	-4 158 408	-4 169 793	-0,3	-11 385	-4 218 693	-4 246 391
Netto	-98 933	-118 441	-16,5	-19 508	-159 219	-186 916
OHJELMA- JA HANKETOIMINTA						
__Tuotot	4 223 432	3 698 117	14,2	-525 315	3 706 689	3 729 490
__Kulut	-4 223 432	-3 698 117	14,2	525 315	-3 706 689	-3 729 490
Netto	0	0			0	0
TUOSLASKELMAOSA (ulkoinen/sisäinen)						
	TA 2026	TA 2025	TA25/26	TA25/26	TS 2027	TS 2028
			%	euroa		
Toimintatulot	8 282 907	7 749 469	6,9	-533 438	7 766 164	7 788 965
__Kuntien maksusuudet	3 899 900	3 899 900	0,0	0	3 899 900	3 899 900
__Tuet, avustukset, korvaukset	4 223 432	3 698 117	14,2	-525 315	3 706 689	3 729 490
__Muut tuotot	159 575	151 452	5,4	-8 123	159 575	159 575
Toimintamenot	-8 381 840	-7 867 910	6,5	513 930	-7 925 382	-7 975 881
__Henkilöstömenot	-5 492 092	-5 318 539	15,5	234 326	-5 450 810	-5 386 165
__Palvelujen ostot	-2 198 667	-1 987 650	4,1	37 174	-1 820 672	-1 949 178
__Aineet ja tarvikkeet	-61 266	-57 820	-14,0	-26 500	-60 845	-60 825
__Muut toimintakulut	-629 815	-503 901	-14,0	-26 500	-593 055	-579 713
TOIMINTAKATE	-98 933	-118 441	-16,5	-19 508	-159 219	-186 916
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
__Korkotulot						
__Muut rahoitustulot						
__Korkomenot						
__Muut rahoituskulut						
VUOSIKATE	-98 933	-118 441	-16,5	-19 508	-159 219	-186 916
__Siirrot rahastoon						
__Poistot	-1 700	-9 021	-81,2	-7 321	-5 000	-8 400
__Satunnaiset tuotot						
__Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	-100 633	-127 462	-21,0	-26 829	-164 219	-195 316

Investointiosa

INVESTOINTIOSA						
	TA 2026	TA 2025	TA25/26	TA25/26	TS 2027	TS 2028
			%	euroa		
Tuotot						
Kulut	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000
Netto	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000

Rahoitusosa

RAHOITUSOSA						
euroa	TA 2026	TA 2025	TA25/26	TA25/26	TS 2027	TS 2028
			%	euroa		
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA						
TULORAHOITUS						
Vuosikate	-98 933	-118 441	-16,5	-19 508	-159 219	-186 916
Tulorah.korjauserät						
INVESTOINNIT						
Käyttöom.investoinnit	-10 000	-10 000		0	-10 000	-10 000
Käyttöom. myyntitulot						
NETTOKASSAVIRTA	-108 933	-128 441	-15,2	-19 508	-169 219	-196 916

Liite 1. Jäsenkuntien maksuosuudet 2021–2026

Kunta	2 021	2 022	2 023	2 024	2 025	2 026	_25/26 %
Aura	28 969	28 248	27 475	31 475	25 858	26 462	2.34
Kaarina	304 473	304 235	305 424	360 359	299 665	306 098	2.15
Kemiönsaari	43 163	42 627	43 114	48 895	40 837	42 102	3.10
Koski Tl	14 694	14 926	14 465	15 897	15 984	18 033	12.82
Kustavi	7 424	7 650	8 149	9 636	7 944	8 363	5.27
Laitila	59 350	58 306	56 690	65 663	55 619	55 519	-0.18
Lieto	169 617	168 958	166 739	195 665	166 472	169 372	1.74
Loimaa	105 269	105 372	102 672	116 597	98 196	97 215	-1.00
Marttila	13 141	13 252	12 828	14 020	11 727	11 825	0.84
Masku	82 936	81 394	79 878	92 381	76 894	78 192	1.69
Mynämäki	54 209	53 314	51 433	59 639	48 949	49 817	1.77
Naantali	195 373	195 655	195 737	221 265	189 701	190 986	0.68
Nousiainen	34 689	34 142	32 586	37 898	31 046	32 194	3.70
Oripää	8 906	8 747	8 648	9 955	8 611	8 470	-1.64
Paimio	85 667	83 890	81 530	98 413	82 200	81 973	-0.28
Parainen	127 824	125 313	122 495	141 663	114 761	117 531	2.41
Pyhäranta	15 306	14 572	14 433	16 264	12 950	13 087	1.06
Pöytyä	53 097	54 690	55 180	58 854	50 397	52 877	4.92
Raisio	204 978	202 623	200 532	236 783	200 098	201 946	0.92
Rusko	53 062	53 136	51 564	59 273	49 135	50 245	2.26
Salo	368 569	367 791	361 142	416 929	352 256	353 700	0.41
Sauvo	21 074	21 289	20 532	23 604	19 943	20 115	0.86
Somero	56 603	55 772	54 202	62 054	51 326	52 019	1.35
Taivassalo	11 870	11 685	11 151	12 934	10 742	10 937	1.82
Turku	1 638 707	1 655 236	1 685 156	1 939 956	1 749 995	1 718 548	-1.80
Uusikaupunki	125 382	121 485	121 035	137 435	115 562	119 105	3.07
Vehmaa	15 548	15 592	15 110	16 393	13 032	13 169	1.05
YHT	3 899 900	3 899 900	3 899 900	4 499 900	3 899 900	3 899 900	0.00

Liite 2. Maksuosuuksien kehitys 1993–2028

Varsinais-Suomen liiton tilinpäätösten ja talousarvioiden mukaan jäsenkuntien maksuosuudet ovat kehittyneet seuraavasti:

vuosi	maksuosuudet		muutos edelliseen vuoteen	
	mk	euroa		%
1993	9 937 529	1 671 372		
1994	9 145 993	1 538 246		-8,0
1995	10 343 056	1 739 577		13,1
1996	10 948 585	1 841 420		5,9
1997	12 478 460	2 098 726		14,0
1998	13 131 783	2 208 607		5,2
1999	13 531 783	2 275 883		3,0
2000	13 931 783	2 343 158		3,0
2001	13 931 786	2 343 158		0,00
2002		2 569 895		9,68
2003		2 698 388		5,00
2004		2 860 291		6,00
2005		3 006 166		5,10
2006		3 147 456		4,70
2007		3 257 617		3,50
2008		3 371 634		3,50
2009		3 489 641		3,50
2010		3 489 641		0,00
2011		3 559 434		2,00
2012		3 693 995		3,78
2013		3 786 311		2,50
2014		3 799 900		0,36
2015		3 799 900		0,00
2016		3 799 900		0,00
2017		3 799 900		0,00
2018		3 799 900		0,00
2019		3 899 900		2,63
2020		3 899 900		0,00
2021		3 899 900		0,00
2022		3 899 900		0,00
2023		3 899 900		0,00
2024		4 499 900		15,39
2025		3 899 900		-13,33
2026		3 899 900		0,00
TS 2027		3 899 900		0,00
TS 2028		3 899 900		0,00

**Lite 3. Maksuosuuksien määrätyminen
vuonna 2026**

Nimi	Kunnallisvero 2024	Yhteisövero-osuus yhteensä 2024		2024 kunnan tulovero-%	maksuosuuden perusteena oleva kpl- määrä	2026 maksuosuudet	2025 maksuosuudet	muutos 2025 -> 2026
Aura	7 229 089	463 994	7 693 083	8.90	86 439 138	26 462	25 858	2.34 %
Kaarina	71 089 567	4 901 049	75 990 616	7.60	999 876 523	306 098	299 665	2.15 %
Kemiönsaari	8 877 263	887 098	9 764 360	7.10	137 526 199	42 102	40 837	3.10 %
Koski tl	2 883 873	1 475 111	4 358 984	7.40	58 905 189	18 033	15 984	12.82 %
Kustavi	1 241 826	205 962	1 447 788	5.30	27 316 749	8 363	7 944	5.27 %
Laitila	12 965 777	1 723 983	14 689 760	8.10	181 355 060	55 519	55 619	-0.18 %
Lieto	34 709 886	3 465 003	38 174 889	6.90	553 259 257	169 372	166 472	1.74 %
Loimaa	23 651 434	3 023 242	26 674 676	8.40	317 555 665	97 215	98 196	-1.00 %
Marttila	3 063 795	219 341	3 283 136	8.50	38 625 134	11 825	11 727	0.84 %
Masku	19 425 511	1 263 134	20 688 645	8.10	255 415 370	78 192	76 894	1.69 %
Mynämäki	13 822 374	985 882	14 808 255	9.10	162 728 082	49 817	48 949	1.77 %
Naantali	33 945 650	5 981 376	39 927 026	6.40	623 859 776	190 986	189 701	0.68 %
Nousiainen	9 309 168	260 546	9 569 714	9.10	105 161 697	32 194	31 046	3.70 %
Oripää	1 977 620	346 358	2 323 977	8.40	27 666 397	8 470	8 611	-1.64 %
Paimio	20 802 641	1 154 113	21 956 754	8.20	267 765 289	81 973	82 200	-0.28 %
Parainen	28 257 990	2 071 625	30 329 615	7.90	383 919 174	117 531	114 761	2.41 %
Pyhäranta	3 705 125	185 113	3 890 239	9.10	42 749 877	13 087	12 950	1.06 %
Pöytyä	12 532 709	2 321 612	14 854 321	8.60	172 724 659	52 877	50 397	4.92 %
Raisio	45 344 541	4 789 759	50 134 300	7.60	659 661 841	201 946	200 098	0.92 %
Rusko	10 941 786	711 237	11 653 022	7.10	164 127 073	50 245	49 135	2.26 %
Salo	84 152 627	9 432 432	93 585 058	8.10	1 155 371 091	353 700	352 256	0.41 %
Sauvo	5 380 278	401 704	5 781 982	8.80	65 704 341	20 115	19 943	0.86 %
Somero	12 819 581	1 114 027	13 933 608	8.20	169 922 048	52 019	51 326	1.35 %
Taivassalo	2 274 135	191 041	2 465 176	6.90	35 727 193	10 937	10 742	1.82 %
Turku	300 677 895	86 665 928	387 343 823	6.90	5 613 678 598	1 718 548	1 749 995	-1.80 %
Uusikaupunki	27 078 799	6 380 414	33 459 213	8.60	389 060 617	119 105	115 562	3.07 %
Vehmaa	3 814 799	271 816	4 086 615	9.50	43 016 998	13 169	13 032	1.05 %
	801 975 737	140 892 898	942 868 635		12 739 119 035	3 899 900	3 899 900	0.00 %

The first part of the paper discusses the importance of understanding the cultural context of the research. It highlights the need for researchers to be sensitive to the values and beliefs of the communities they are studying. This is particularly important in the field of education, where cultural differences can significantly impact learning outcomes. The paper then moves on to discuss the challenges of conducting research in culturally diverse settings. It notes that researchers often face difficulties in finding appropriate research methods and in interpreting the data they collect. To address these challenges, the paper suggests that researchers should adopt a more flexible and open-minded approach to their research. This involves being willing to learn from the community and to adapt their methods as needed. The paper also emphasizes the importance of building trust and rapport with the community, which is essential for conducting high-quality research. Finally, the paper concludes by noting that while there are many challenges to conducting research in culturally diverse settings, the potential benefits are great. By understanding the cultural context of the research, researchers can develop more effective interventions and policies that better serve the needs of all students.